

17.2.2010

268/64/2010

Jakelussa mainitut

Viite
Ref.
Ref.
Asia
Ärende
Subject

Käyttäjän tunnistaminen tunnistamistietoja käsittelemällä

Muiden käyttäjien viestintämahdollisuuksia rajoittavan käyttäjän tunnistaminen

TAUSTAA

Teleyritykset ovat tiedustelleet Viestintävirastolta kolmannen osapuolen palvelussa häiriköivän asiakkaan tunnistamisoikeudesta tunnistamistietoja käsittelemällä. Häiriköivä asiakas käyttää usein vaihtuvan IP-osoitteen avulla toteutettua viestintäpalvelua. Vaihtuva osoite estää häiriköinnin kohteeksi joutuvaa palveluntarjoajaa kohdistamasta rajoitustoimia häiriköijään verkko-osoitteen perusteella. Vastaavasti tällaisen käyttäjän tunnistamisen teleyrityksen toimesta pelkästään asiakastietoja käsittelemällä on mahdotonta.

Teleyritysten tarve häiriköivän asiakkaan tunnistamiseen muodostuu tyypillisesti tilanteissa, joissa häiriköinnin kohteeksi joutuneen palvelun tarjoaja rajoittaa tai uhkaa rajoittaa teleyrityksen kaikkien asiakkaiden mahdollisuutta kyseisen palvelun käyttöön.

SÄÄDÖSTAUSTA

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:n mukaan teleyrityksellä, lisäarvopalvelun tarjoajalla ja yhteisötilaajalla sekä niiden lukuun toimivalla on oikeus ryhtyä myöhemmin pykälässä määriteltyihin välttämättömiin toimiin tietoturvasta huolehtimiseksi. Toimiin voidaan ryhtyä esimerkiksi viestintäverkkojen tai niihin liitettyjen palvelujen tietoturvalle haittaa aiheuttavien häiriöiden havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi. Toimet ovat mahdollisia myös viestin lähettäjän tai viestin vastaanottajan viestintämahdollisuuksien turvaamiseksi.

Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 48/2008) todetaan, että pykälässä tarkoitettuja haittaa aiheuttavia häiriöitä voivat olla esimerkiksi haittaohjelmien laaja levittäminen ja käyttö, viestintäverkon käyttö ei-toivottujen suoramarkkinointiviestien lähettämiseen tai tällaisten viestien laajamittainen saapuminen viestintäverkkoon taikka viestien käyttö tietoliikenteen tai tietojärjestelmien lamauttamiseen. Lisäksi kohdassa tarkoitettuja häiriöitä voivat perusteluiden mukaan olla muut viestintäverkon tai siihen liitetyn palvelun toimintakyvyn kannalta hyvin vakavat häiriöt ja tilanteet sekä tilanteet, joissa viestintäverkon normaali toiminta häiriintyy muilla tavoin.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:ssä tarkoitetut välttämättömät toimet voivat säännöksen mukaan käsittää muun muassa viestien välittämisen ja vastaanottamisen automaattisen estämisen tai rajoittamisen. Sähköisen viestinnän tietosuojalaki koskeneen hallituksen esityksen (125/2003) mukaan tietoturvoimenpiteet oikeuttavassa säännöksessä tarkoitetut toimet tulee toteuttaa huolellisesti ja käyttäjiä mahdollisuuksien mukaan informoiden. Toimista on pidättäydyttävä, jollei voida varmistua siitä, että toimilla saavutettava hyöty on luottamuksellisen viestin suojalle ja sananvapaudelle aiheutuvaa haittaa olennaisesti suurempi.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 9 §:n nojalla tunnistamistietoja voidaan käsitellä sekä 20 §:n 1 momentissa määritellyissä tilanteissa että käyttäessään pykälän 2 momentissa tarkoitettuja keinoja. Viestintäviraston tunnistamistietojen käsittelystä palvelun toteuttamiseksi (387/64/2009) antaman tulkinnan mukaan tunnistamistietoja voidaan käsitellä varsinaisen 20 §:ssä tarkoitetun toimenpiteen suorittamisen lisäksi myös toimenpiteen suorittamiseksi välttämättömien valmistelevien toimenpiteiden suorittamiseksi. Tällainen valmisteleva toimenpide voi olla esimerkiksi tiettyä IP -osoitetta käyttäneen asiakkaan tunnistaminen DHCP -lokiin tallentuneita tunnistamistietoja käsittelemällä.

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetussa laissa on säädetty tiedon välityspalveluja tarjoaville vastuuvapaus välittämästään tiedosta sillä edellytyksellä, että välittäjä ei ole siirron alkuunpanija, ei valitse siirron vastaanottajaa eikä valitse taikka muuta siirrettäviä tietoja.

VIESTINTÄVIRASTON TULKINTA

Viestintäviraston arvion mukaan muiden käyttäjien viestintäpalvelun käyttämahdollisuuksia merkittävästi ja välittömästi rajoittavan käyttäjän toimia voidaan pitää sähköisen viestinnän tietosuojaissa tarkoitettuna tietoturvoimenpiteisiin ryhtymiseen oikeuttavana viestintäpalvelulle haittaa aiheuttavana häiriönä. Tietoturvoimenpiteisiin ryhtymistä voidaan pitää perusteltuina myös viestintäpalvelun muiden käyttäjien viestintämahdollisuuksien turvaamiseksi.

Arvioitaessa käyttämahdollisuuksien rajoittumisen merkittävyyttä, on huomiota kiinnitettävä ainakin siihen, että toimilla saavutettavan hyödyn on oltava olennaisesti luottamuksellisen viestin suojalle aiheutuvaa haittaa suurempi. Arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota ainakin kohteena olevan palvelun merkittävyyteen sekä mahdollisten rajoitustoimien todennäköisyyteen ja vaikuttavuuteen käyttäjien keskuudessa.

Arvioitaessa käyttämahdollisuuksien rajoittumisen välittömyyttä, on huomiota kiinnitettävä rajoitustoimenpiteiden toteutumisen todennäköisyyteen. Välittömyyden arviointi perustuu tyypillisesti käsittelytarvetta arvioivan toimijan omaan kokemukseen rajoitustoimenpiteiden todennäköisyydestä. Jo aloitettujen rajoitustoimenpiteiden osalta ei välittömyysarviointia tarvitse tehdä.

Viestintäviraston tulkinnan mukaan kolmannen osapuolen palvelussa häiriköivät käyttäjät voidaan tunnistaa tunnistamistietoja käsittelemällä yllä kuvatut reunaehdot huomioiden. Tunnistamistietojen käsittelyn edellytyksenä on kuitenkin aina se, että käsittelyn tavoitetta ei voida saavuttaa millään muulla tavoin. Viestintämahdollisuuksien rajoittamista lievempänä toimenpiteenä käyttäjä voidaan vain tunnistaa yhteydenottoa varten.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiassa antaa kehityspäällikkö Jarkko Saarimäki, 09 6966 456,
jarkko.saarimaki@ficora.fi.

Johtaja Timo Lehtimäki

Kehityspäällikkö Jarkko Saarimäki

Jakelu Teleyritykset
FiCom ry

Tiedoksi Liikenne- ja viestintäministeriö
Tietosuojavaltuutetun toimisto